

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Sted:
Drammen

Dato:
14.02.2025

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/4654

Deres ref.:
Katarzynja Jaksina
Nyborg

RÆLINGEN KOMMUNE STAB/STØTTEFUNKSJ
Postboks 100 (JE)
2025 Fjerdingby

Saksbehandler:
Øystein Hansgård Gjelsvik

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Rælingen avløpsnett i NRA Kontrollnummer: 2025.006.I.SFOS

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Katarzynja Jaksina Nyborg

Andre deltagere fra virksomheten:

Morten Merli

*Fra Statsforvalteren i Østfold, Buskerud,
Oslo og Akershus:*

Øystein Hansgård Gjelsvik

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus:*

Anette Strømme

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Rælingen avløpsnett til NRA 05.02.2025. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Kommunen mangler oversikt over utslipp fra avløpsnettet og overløp.
- Kommunen mangler tiltaksplaner for å redusere driftsoverløp og for reduksjon av fremmedvann.
- Kommunen har en mangelfull miljørisikovurdering for ytre miljø for avløpssektoren.
- Kommunen har et mangelfullt avvikssystem for avløpssektoren.

Anmerkninger:

- Kommunen gjennomfører ikke årlig beredskapsøvelse for avløpssektoren.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

12.02.2025	Øystein Hansgård Gjelsvik	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	Seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Rælingen kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: RÆLINGEN KOMMUNE STAB/STØTTEFUNKSJ	
Organisasjonsnr.: 974586401	Eies av: 952540556
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Rælingen avløpsnett til NRA	Anleggsnr.: 3224.0011.01
Kommune: Rælingen	Fylke: Akershus
Anleggsaktivitet: Offentlig avløpsnett	
Tillatelse gitt: 2. desember 2022	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Rælingen kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Rælingen kommune innen 14.04.2025 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfospost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus v/Øystein Hansgård Gjelsvik.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til kommunen 27.01.2025. Kommunen skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

Vi påpeker at vi varslet feil beløp i varsel om gebyr datert 27.01.2025. På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Rælingen kommune bli ilagt et gebyr på kr 41 600,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil én dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunen mangler oversikt over utslipp fra avløpsnett og overløp.

Dette er et avvik fra følgende krav i regelverket:

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av kommunalt avløpsvann fra Rælingen kommune (Tillatelsen) punkt 3.1.4, *Krav til utslipp via overløp*.

Tillatelsen punkt 3.1.5, *Krav til virkningsgrad for avløpsnett*.

Forskrift om begrenning av forurensing (forurensningsforskriften) § 14-5 tredje ledd.

Beskrivelse av krav:

Tillatelsen stiller krav om at driftstid for overløp skal registreres. Overløp av vesentlig størrelse og betydning skal måles innen 2023. Utslippsmengder fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning. Både driftstid og utslippsmengde skal kunne beregnes.

Forurensningsforskriften stiller krav om at den ansvarlige til avløpsnett skal ha oversikt over alle overløp på avløpsnett. Det skal registreres eller beregnes driftstid for utslipp fra overløp.

Kommunen har et krav i tillatelsen om at utslipp på grunn av feil på ledningsnett, stans i pumpestasjoner og lignende, ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnett på mer enn 5 % frem til 31. desember 2027, og deretter maksimalt 3 % over året. Virkningsgraden til avløpsnett skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal dokumenteres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller lignende beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp. I tillegg skal ulike kilder til tap beregnes eller vurderes kvalitativt.

Observasjon under tilsynet og vår vurdering:

Kommunen informerte under tilsynet om at de i dag ikke måler vannmengde i overløp, og de kunne heller ikke fremlegge miljørisikovurdering av hvilke overløp som er av mindre miljømessig betydning.

Kommunen har installert tidsmåler på ett overløp, og jobber med å installere dette på øvrige overløp. I tillegg ble det informert om at det er stor usikkerhet knyttet til beregningene som er gjort for å vurdere mengden vann i overløp, og enkelte beregninger er åpenbart feil. Kommunen hadde ikke under tilsynet oversikt over hvor stor andel av sine overløp som er regnvann- og nødoverløp. Det kom frem at det kan være installerte overløp som i dag er registrert som regnvannsoverløp i praksis er nødoverløp. Kommunen opplyste at de har pågående arbeid med å kartlegge dette.

Kommunen hadde ikke under tilsynet tilstrekkelig oversikt over omfanget av lekkasjer fra avløpsnett, eller hvilken virkningsgrad avløpsnett har. De kan derfor ikke dokumentere at de overholder kravet i tillatelsen på minst 95 % virkningsgrad.

Avvik 2

Kommunen mangler tiltaksplaner for å redusere driftsoverløp og for reduksjon av fremmedvann.

Dette er et avvik fra følgende krav i regelverket:

Tillatelsen punkt 3.1.3, *Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett.*

Tillatelsen punkt 3.1.4, *Krav til utslipp via overløp.*

Beskrivelse av krav:

Kommunen skal som en del av sin overordnede avløpsplan inkludere en tiltaksplan for å redusere driftsoverløp, og vurdere mulighetene for å etablere fordrøyningsbasseng eller andre avbøtende tiltak. Det skal tas særlig hensyn til behovet for å redusere utslipp til sårbare resipienter og resipienter brukt til bading m. m. hvor utslippene kan medføre en miljø- eller helsefare.

Kommunen skal lage en tiltaksplan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettets. Planen skal beskrive konkrete tiltak for trinnvis separering av avløpsnettets for overvann og sanitært avløpsvann. Tiltaksplanen skal samordnes med NRVA IKS.

Observasjon under tilsynet og vår vurdering:

Kommunen kunne ikke under tilsynet legge frem tiltaksplaner eller saneringsplan for avløpsnettets i tråd med tillatelsen. Kommunen benytter i dag en investeringsplan for avløpssektoren som sin felles tiltaksplan. For å sikre en planmessig tilnærming er det viktig å ha tiltaksplaner som et verktøy for å identifisere og planlegge tiltak som er sammenhengende, har lang tidshorisont og sikrer at tiltakene dimensjoneres ut ifra reelle behov og utfordringer.

Kommunen opplyste at de har startet arbeidet med å lage disse tiltaksplanene.

Avvik 3

Kommunen har en mangelfull miljørisikovurdering for ytre miljø for avløpssektoren.

Dette er et avvik fra følgende krav i regelverket:

Tillatelsen punkt 2.5.1, *Krav om miljørisikovurdering*.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 andre ledd, punkt 6.

Beskrivelse av krav:

Tillatelsen stiller krav til at kommunen har en oppdatert, skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet. Tillatelsen angir også hva som et minimum skal vektlegges i miljørisikovurderingen. På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og ha en frist for gjennomføring. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger.

Internkontrollforskriften stiller krav til at virksomheten kartlegger farer og problemer, og på denne måten vurderer risiko, samt utarbeider tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette må dokumenteres skriftlig.

Observasjon under tilsynet og vår vurdering:

Kommunen har en miljørisikovurdering, men denne er mangelfull. Det er ikke definert kriterier for risiko og konsekvens, og flere forhold er ikke tilstrekkelig belyst - dette gjelder

blant annet sårbare resipienter, konsekvenser av befolkningsvekst, innlekking, konsekvenser av utbygging, og virkningsgrad.

Miljørisikovurderingen har heller ikke en tilhørende tiltaksplan med frister og ansvarlig for gjennomføring av avbøtende tiltak, samt ny risiko etter avbøtende tiltak.

Kommunen kunne ikke under tilsynet legge frem en rutine for revidering og oppdatering av miljørisikovurdering.

Avvik 4

Kommunen har et mangelfullt avvikssystem for avløpssektoren.

Dette er et avvik fra følgende krav i regelverket:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd, punkt 7.

Beskrivelse av krav:

Internkontrollforskriften sier at kommunen skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjon under tilsynet og vår vurdering:

Det ble under tilsynet opplyst at avløpsseksjonen i kommunen mangler et fungerende avvikssystem. Det foreligger ingen rutiner for å melde avvik, og det er ikke definert hva som er et avvik og hva som er en hendelse på avløpssektoren. Det er ikke definert i hvilke tilfeller Statsforvalteren skal varsles om avvik.

Kommunen informerte om at de har et overordnet avvikssystem (Compilo), men dette fungerer dårlig for avløpsseksjonen og blir i liten grad brukt. Avvik følges opp internt i avløpsseksjonen uten at dette dokumenteres.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Kommunen gjennomfører ikke årlig beredskapsøvelse for avløpssektoren.

Kommentarer:

Kommunen gjennomfører beredskapsøvelser, men avløpssektoren er ikke nødvendigvis inkludert i øvelsene som gjennomføres.

8. Andre forhold

Rælingen kommune eier 11 pumpestasjoner som i dag driftes av NRVA. Rælingen vil etter planen ta over driften av disse pumpestasjonene fra januar 2026.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren